

Uw naam	Ritske Jan Merkus
Naam van uw organisatie	De Plannenmakers
Land	The Netherlands
email	r.j.merkus@deplannenmakers.nl

Ideas into Action – Ondernemerschap voor jongere werkers aangepast aan de lokale situatie

Reference: 2014-2-UK01-KA205-012100
Erasmus+ KA2 Strategic Partnership (Youth)
The Netherlands - National research report (IO1)

Verslag gemaakt door:

De Plannenmakers

Inhoudsopgave

Marktonderzoek naar ondernemerschap	3
Definitie van ondernemerschap voor Nederland	3
Lokale economie (Leeuwarden).....	5
Economie op regionaal niveau (Friesland).....	7
Economie op nationaal niveau (Nederland).....	8
Jeugdwerkloosheid.....	9
Ondernemerschapsbeleid ten aanzien van jongeren in Nederland.....	10
Bevordering van ondernemerschap op lokaal en nationaal niveau.....	11
Bevorderen van ondernemerschap op lokaal en nationaal niveau.....	11
Evenementen die ondernemerschap promoten	12
Marktonderzoek naar behoeften uit de markt	13
Methode	13
Resultaten	13
Appendix	19

Marktonderzoek naar ondernemerschap

Definitie van ondernemerschap voor Nederland

In de Nederlandse maatschappij definiëren we ondernemerschap als het zien van kansen. Kansen zien in bestaande producten, maar ook in nieuwe producten en markten. Ondernemerschap is ook het nemen van de risico's die er bij horen.

In Nederland is de letterlijke definitie van een ondernemer een persoon die iets onderneemt, en die daarbij een bijdrage levert aan de maatschappij. Een ondernemer wil een inkomen krijgen door het lijd van een bedrijf, door gebruik te maken van werknemers, kapitaal en kennis. Als je een ondernemer bent, moet je initiatief nemen en moet je kansen achterna jagen in de huidige markt. Je moet je bedrijf aanpassen aan de huidige markt.

In Nederlands zijn er mensen die een ondernemer zijn om zich van een inkomen te verschaffen, maar als ze meer zouden verdienen als werknemer, zouden ze dat liever willen zijn. Het is voor die mensen dus een manier om het meeste geld mee te verdienen. Voor anderen betekent het zijn van een ondernemer vrijheid: je kunt je eigen werktijden bepalen en je kunt zelf kiezen waar je in investeert.

Natuurlijk zijn er verschillende meningen van mensen over de definitie van ondernemerschap. Maar woorden die het meeste verschijnen zijn: risico, idee, leiderschap, organisatie, succes, veelzijdig, prioriteit, passie en groei.

Succesverhalen

Nederland is een land met een ondernemende geest. De laatste tien jaar is de huidige markt erg veranderd. Bedrijven verkopen en verspreiden hun producten en diensten op een andere manier. Ook zijn veel mensen van mening dat het genieten van je leven belangrijker is. Je leeft ten slotte maar een keer en we moeten het beste uit ons leven halen. Veel nieuwe bedrijven hebben hiervan kunnen profiteren. Een bedrijf genaamd 'Thuisbezorgd.nl' is een tussenliggende site waar je eten kunt bestellen, dat wordt bezorgd bij je thuis (grotendeels gratis). Het werd een groot succes in Nederland als gevolg van de veranderde markt. Een ander voorbeeld is 'Beslist.nl'. Dit is een site die veel producten vergelijkt en jou die producten ook aanbiedt. 'Travelbird.nl' is ook een groot succes geworden. Dit is een platform waar je reizen kan boeken. Zoals je kunt zien speelt Internet een enorme rol in deze nieuwe succesvolle bedrijven.ⁱ

Succesvolle jonge ondernemers ontstaan meestal in dit zelfde gebied. Wat een grappig is over deze succesvolle jonge kinderen, is dat de meeste denken dat hun succesvolle bedrijf maar gewoon een hobby is. Een voorbeeld hiervan is 'Seepje', een bedrijf opgericht door twee jongens van 22 jaar. Deze jongens zijn dit bedrijf gestart, omdat ze een passie hebben voor het doen van de was. Alle producten die zij gebruiken zijn fair-trade en milieuvriendelijk geproduceerd in Nepal. 'Bax-shop.nl' verkoopt spullen voor DJ's en Drive in shows. Deze online winkel is opgericht door twee DJ's en hun omzet was meer dan 50 miljoen. 'Sendcloud' is een

bedrijf dat ook heeft geprofiteerd van de toename in internetbestellingen. Ze verzenden en labelen pakketjes voor internetbedrijven. 'Social Deal' is een bedrijf dat coupon codes aanbiedt. 'Social Deal' is een bedrijf dat coupon codes distribueert en de jongste succesvolle ondernemers zijn de organisatoren van de 'World Hackathon Day' een bijeenkomst van slimme jonge mensen die proberen oplossingen te bedenken voor grote bedrijven.

Andere voorbeelden van jonge ondernemers zijn: MiPacha, kleurrijke sneakers uit Peru, Studenten Uitzendbureau, een nieuw uitzendbureau speciaal voor studenten die een baan zoeken. Een paar bekende Nederlandse DJ's zijn ook het vermelden waard: Tiesto, Armin van Buren, Hardwell en Martin Garrix zijn allemaal Nederlandse ondernemers met enorm internationaal succes.ⁱⁱ

Huidige trend

ZP is booming in Nederland omdat er bijna geen baan als werknemer meer is. Als je een plek op de arbeidsmarkt willen, de beste kans is om als zelfstandige te werken. Er zijn geen cijfers beschikbaar die het aantal vaste banen aan mensen op de arbeidsmarkt vaste banen te tonen. De laatst bekende cijfers tone een gigantische daling van de vaste banen in 2010. In dat jaar 83.000 vaste contracten werden gegeven en in 2011 slechts 2000!ⁱⁱⁱ In de jaren daarna geven statistieken geen cijfers over het aantal vaste banen meer.

Het fenomeen GIG economy groeit snel en maakt mensen meer verantwoordelijk voor hun het krijgen van hun eigen inkomen. Mensen zijn zich bewust van het feit dat er geen werkgever die hen zal huren voor een full- en levenslange baan. Tijdelijke functies komen vaker voor en organisaties contract met onafhankelijke werknemers voor de korte termijn opdrachten. Mensen moeten meer dan een baan in een werkweek hebben om rond te kunnen komen. De uren zullen flexibel zijn en worden verdeeld tussen de verschillende GIG's (banen).

Een paar algemene ontwikkelingen maakt het starten van een eigen bedrijf gemakkelijker. Een daarvan is gebruiksvriendelijker belasting- en boekhoudkundige software en apps. De groeiende acceptatie van een zelfstandige speelt ook een grote rol. In de huidige maatschappij, het is veel meer geaccepteerd om nu een eigen bedrijf dan 10 jaar geleden. Je hebt ook geen hoge investeringen nodig om te beginnen uw bedrijf en de promotionele mogelijkheden van het Internet zijn zeer aantrekkelijk voor het starten van een bedrijf. Gratis marketing op social media is heel gebruikelijk en zeer succesvol als je het goed gebruiken. Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram, Youtube en alle andere applicaties op het web biedt zijn instrumenten die zijn zeer eenvoudig te gebruiken. Met deze tools is het zelfs mogelijk dat iemand zonder ICT ervaring om een promotiecampagne te maken, zonder dat de kosten met uitzondering van de investering van tijd.

Het is niet alleen als gevolg van de eerder genoemde arbeidsmarkt effecten zelfstandigen groep groeit. Het feit dat de behoefte aan flexibiliteit in werktijden ook groeit speelt een belangrijke rol. Mensen vinden het belangrijker om een evenwicht te vinden tussen werk en hun persoonlijke leven te vinden. Dit is gemakkelijker te bereiken met je eigen bedrijf, dan wanneer je als werknemer werkten. U kunt uw eigen werktijden en zelf bepalen hoeveel tijd u wilt besteden werken en in je persoonlijke leven.

Lokale economie (Leeuwarden)

Economie en Werk

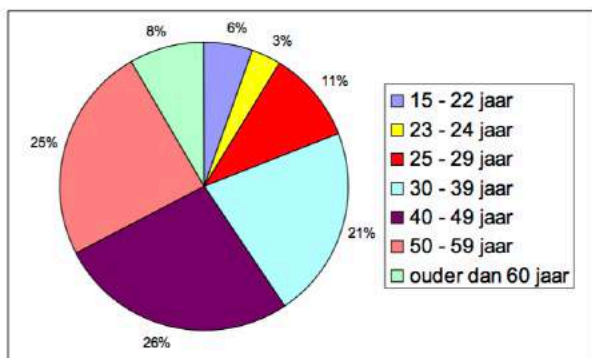
Leeuwarden heeft ongeveer 55.000 banen 27% van de werkgelegenheid behoort tot en met 17 grote (meer dan 500 werknemers) bedrijven en regionale kantoren van grote dienstverlenende bedrijven, zoals Aegon, ING, Friesland Bank en Achmea (Avero Achmea, FBTO en een deel van Centraal Beheer Achmea). In de afgelopen jaren verhuisde deze bedrijven een groot deel van de activiteiten om hun hoofdkantoor elders in het land. Dit betekent dat leegstaande gebouwen en de groeiende werkloosheid in de dienst sector.^{iv}

Ook een groot zuivelbedrijf (Friesland Campina, Friesland Foods eerder) bevindt zich in Leeuwarden. Twee hoofdkantoren van regionale kranten (Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad) zijn gevestigd in de stad. De krant verliest terrein op het internet, zodat het belang van de werkgever neemt snel af. Beide kranten worstelen om te overleven en zal waarschijnlijk veranderen in een meer flexibele organisatie. De meest opvallende kantoor in Leeuwarden is de bijna 115 meter hoge toren van Achmea. Het is het hoogste gebouw in Noord-Nederland.

Andere grote bedrijven in Leeuwarden zijn Cendris BV, UPC Nederland, de belastingdienst en Tele2. Een aantal grote call centers zijn ook in het midden van de stad Leeuwarden. De call centers kiezen Leeuwarden als hun thuisstad, vanwege de aanwezigheid van een groot aantal goed opgeleide medewerkers en studenten van de universiteiten (HBO). Leeuwarden heeft ook kantoren van de Belastingdienst, de douane, het ministerie van Landbouw, de Kamer van Koophandel, Rijkswaterstaat, het UWV, het ministerie van Justitie en het Centraal Incasso Bureau (CJIB) binnen haar grenzen.

Verder is er een gevangenis - PI De Marwei. Het oude Huis van Bewaring 'Blokhuispoort' is gesloten sinds 2008 en wordt momenteel gebruikt als een cultureel centrum. Het is ook de uitvalsbasis van de organisatie van de Culturele Hoofstad 2018. In het noordwesten van Leeuwarden is de vliegbasis Leeuwarden van de Luchtmacht. Bij de overheidsdiensten in Leeuwarden gebeurt hetzelfde als bij de verzekeringsmaatschappijen, meer centralisering van taken, wat leidt tot kleinere en lager opgeleid personeel in Leeuwarden.

In Leeuwarden is het bedrag van de start-ups is toegenomen. Elk jaar worden ongeveer 300 nieuwe bedrijven worden gestart. De werkloosheid in Leeuwarden is in de leeftijd van 40 tot 59 jaar. Meer dan 50% van de mensen die werkloos zijn, zijn tussen de leeftijden. Ongeveer 9% van de werkloosheid bestaat uit de jongeren (15-24 jaar). U kunt dit zien in de diagram.

Bron: UWV Werkbedrijf

In Leeuwarden is het bedrag van de start-ups is toegenomen. Elk jaar worden ongeveer 300 nieuwe bedrijven worden gestart. De werkloosheid in Leeuwarden is in de leeftijd van 40 tot 59 jaar. Meer dan 50% van de mensen die werkloos zijn, zijn tussen

de leeftijden. Ongeveer 9% van de werkloosheid bestaat uit de jongeren (15-24 jaar). U kunt dit zien in de diagram.^v

Industrieterreinen

Er zijn drie belangrijke industrieterreinen in Leeuwarden: 'Leeuwarden West', 'De Hemrik' en 'Newtonpark'. Leeuwarden West is het oudste industriegebied. Het op deze industriële zone werd nieuw leven ingeblazen in 2007 en heet nu 'De Zwette'. In de industriële park van de jaren 80 'De Hemrik'. De nieuwste industriële park is Newtonpark, aan de zuidwest kant van de stad. Het terrein van Friesland Foods kan ook worden aangemerkt als industrieel, gezien de omvang ervan.^{vi}

In 1963 een nieuwe 'Veemarkthallen' werd gebouwd, die werd genoemd 'De Frieslandhal'. In de loop der jaren meer en meer voorzieningen verscheen. Na een brand in 1996, werd een nieuw en groter gebouw neer te zetten. werd De FEC (Frisian Expo Centre) werd geboren, heet vandaag WTC Expo Leeuwarden. WTC Leeuwarden is nu een moderne expositieruimte complex evenement met meer dan 45.000 m². Het complex wordt gebruikt voor (internationale) publiek tentoonstellingen, congressen en seminars, concerten, symposia en vele andere activiteiten. Het complex bevat ook een aantal vergaderzalen, vergaderzalen, een hotel met 165 kamers en een business club. Het gebouw wordt ook gebruikt door Holland Casino, en u kunt de wekelijkse veemarkt plaats in het WTC Leeuwarden te vinden. Direct ten noorden van het WTC-gebouw, de ijsbaan Leeuwarden is gevestigd. En direct ten westen kunt u een bedrijf de opslag van vuurwerk te vinden. In 2015 werd een nieuwe ijsbaan gebouwd. Het heeft een ijsbaan is groter dan 400 meter en het heet de "Elfstedenhal".

Winkels

Leeuwarden heeft een brede selectie van winkels. De meest populaire winkelstraten zijn de Nieuwe Stad (Nieuwstad), het Wilhelmina plein, de Wirdumerdijk en de Voorstreek. Het Wilhelminaplein, ook bekend als het Zaailand, en de buurt is compleet heringericht. Hierdoor sinds midden 2012 een deel van de binnenstad van Leeuwarden volledig veranderd. Een nieuw plein verscheen, met plaats voor nieuwe winkels en een aantrekkelijker uiterlijk. In 2013 opende het nieuwe Fries Museum zijn deuren op het Wilhelminaplein. De Nederlandse architect Hubert-Jan Henket ontworpen dit museum. De reden dat dit museum werd gebouwd was vanwege de erfenis van de Friese architect Abe Bonnema. Hij heeft een legaat van 18 miljoen euro gegeven voor de bouw van een nieuw Fries Museum. Voorwaarde was echter dat het museum moest worden verplaatst naar het Wilhelminaplein. Dit gebeurde, en nu hebben we een prachtig nieuw Fries Museum. Op het plein voor het museum (Wilhelmina plein of Zaailand) is een grote markt elke vrijdag.

Aan de rand van het centrum is de retail park 'De Centrale' gevestigd. Voorheen het Centraal PEB (PEB staat voor Provinciale Electricity Company, later opgegaan in de huidige Nuon NV) opgericht op deze locatie. Bij dit bedrijf was gegaan in 1989, 7 hectare grond te koop waren. Een ontwikkelaar kocht de verlaten fabriek, die werd gesloopt om plaats te maken voor 12.000 m² retail locatie. In 1991 opende de eerste winkels hun deuren. In winkels 'De Centrale' bevinden zich met grotere afzetgebieden. Er zijn ook een aantal gespecialiseerde winkels (MediaMarkt, Decathlon), waaronder een sportwinkel, en een gevestigde ijzerhandel. De komende jaren 'De Centrale' zal worden uitgebreid. 13.000m² zal de retail park worden toegevoegd. Het totale

winkeloppervlak zal dan 42.000m². Het ontwerp en de huurdersmix vindt plaats in nauwe samenwerking met de gemeente.

Onderwijs sector

In Leeuwarden de onderwijs sector is goed ontwikkeld. Er zijn drie grote scholen voor beroepsonderwijs en vier grote universiteiten; deze trekken studenten van over de hele wereld. Algemene studies als economie, catering, onderwijs en ICT zijn uiteraard beschikbaar. Meer gefocust op één ding is de water-management opleiding, agenda en agrarische, met name zuivel, richting. Deze programma's zijn uniek in Nederland en zijn op een zeer hoog niveau en kwaliteit. Elk jaar zijn er minstens 5000 buitenlandse studenten in Leeuwarden, mede door de aanwezigheid van de vele studenten is Leeuwarden een zeer levendige stad. Ook veel studenten komen uit de rest van Nederland naar Leeuwarden. Daarom werken er veel mensen werken in deze sector en het brengt werkgelegenheid voor restaurants, bars en pubs.

Culturele Hoofdstad EU 2018

De culturele sector kreeg een grote impuls door de verkiezing als CC of Europe 2018, dus in de komende jaren het toerisme en cultuur zullen profiteren van het winnen van deze verkiezingen.

Economie op regionaal niveau (Friesland)

Friesland bevindt zich in het noorden van Nederland. Het is een provincie met een sterke geschiedenis over boeren, landbouw en veeteelt. De belangrijkste industrie van de provincie was zuivel, maar die fabrieken werden gecentraliseerd. De Chinezen brengen de zuivelindustrie terug naar de provincie Friesland. Er worden op dit moment drie fabrieken in Heerenveen gebouwd (een groot dorp in Friesland).

Friesland heeft slechts 11 Steden en ze zijn beroemd om hun schaatstour. Dit wordt tegenwoordig gebruikt als een trekker voor toeristen. Friesland heeft veel meren en waterwegen, die toeristen naar de provincie te trekken.

De vier belangrijkste sectoren voor de werkgelegenheid in de provincie zijn (gezondheids-) zorg, dienstverlening, industrie en retail. Samen zijn ze verantwoordelijk voor 60% van het totale personeelsbestand. De enige sector die banen verliest dit jaar (gezondheids-) zorg. De sector industrie is stabiel en de sectoren detailhandel en diensten groeit.^{vii} Het totale effect op de werkgelegenheid is positief. De omvang van de werkloosheid in Friesland is ongeveer 8% van de beroepsbevolking force.^{viii}

Structurele veranderingen

In lijn met de nationale (misschien zelfs Europees of mondiaal) veranderingen, Friesland heeft te maken met het verdwijnen van arbeidsplaatsen als gevolg van robotisering, automatisering en upgrading. De nieuwe verschijnen banen zijn flexibeler, als gevolg van innovatie en betere verbindingen tussen techniek en service. Een ander fenomeen is dat er steeds meer ouderen op de arbeidsmarkt in Friesland beschikbaar zijn.

Het ontstaan van nieuwe banen zijn vooral flexibel degenen. Het aantal startende onderneming zonder personeel en met het personeel groeit sneller dan de markt van de baan als werknemer groeien. Op dit moment is 21% van de beroepsbevolking is zelfstandig en de helft van hen is zonder personeel. Ten opzichte van de nationale economie van de Friese economie heeft zijn ruggengraat in sectoren die relatief minder actief met zelfstandige medewerkers zijn, dus het groeipotentieel moet groter zijn.

Economie op nationaal niveau (Nederland)

De nationale economie heeft te maken met dezelfde algemene invloeden als de Friese economie. Verschil is dat de groei van de ondernemers lijkt groter dan in Friesland, de cijfers zijn niet beschikbaar om een scherpe verklaring te geven gedetailleerd zijn. Het merendeel van de ontwikkelingen komen een paar jaar later dan in de landelijke gebieden.

Zoals blijkt uit onderstaande het belang van zelfstandige medewerkers tafel heeft de enige groei is in de jaren 2010 tot 2014, in 2015 de reguliere banen beginnen ook steeds meer.

(Average) Growth per year(x 1.000)				
	2005-'09	2010-'14	2015	2016
Jobs	146	-14	73	88
Employed	96	-45	38	54
Self-employed	50	30	34	33
Source				
- Growth BBP	181	50	162	181
- Growth productivity	-70	-95	-94	-103
- Growth Part time employment	35	31	5	9

Jeugdwerkloosheid

Een zeer interessante ontwikkeling tussen de jongeren uit Nederland is de verandering van de reguliere banen in de meer flexibele vormen. Tot 2014 is de zelfstandigheid bij de jeugd niet meegegroeid met dezelfde percentages als de totale arbeidsmarkt.

Jeugd (15 till 24 year)	2003	2014
Normale baan	54%	29%
Tijdelijke/flexibele baan	43%	65%
Eigen bedrijf	3%	5%

(Arbeidsmarktprognose UWV 2015/2016)^{ix}

In 2014 was bijna 18% van de 15-25-jarige beroepsbevolking werkloos, maar er was een lichte daling tussen 2013 en 2014. Toch is er een lichte daling van de werkloosheid onder jongeren over het algemeen is geweest, sinds er in 2008 een aanzienlijke stijging van bijna 7%. In 2008, het was bijna 8%, dat op zoek was naar een baan voor ten minste 12 uur (CBS, 2015).

De jeugdwerkloosheid onder niet-westerse allochtonen is relatief groter en stijgen sneller dan onder autochtone jongeren. In 2014, 34 procent van de niet-westerse allochtone jongeren werkloos. Onder de autochtone jongeren zijn er meer dan 14 procent werkloos. In 2008 was het respectievelijk 19,9 procent en 9,1 procent (CBS, 2015).

Jeugdwerkloosheid ligt hoger in Friesland.

Ondernemerschapsbeleid ten aanzien van jongeren in Nederland

In Nederland heeft de regering veel aandacht voor ondernemerschap. De overheid doet dit, door het weghalen van onnodige regelgeving. Dit helpt bedrijven om te overleven, zelfs in de huidige financiële crisis te blijven bestaan. De regering is ook van mening dat het belangrijk om aandacht te besteden aan het milieu. Dus naast het proberen om te beperken van de regelgeving, zijn er stimuleringsmaatregelen van milieuvriendelijke investeringen door gebruik te maken van een fiscaal vriendelijk beleid, innovatie door de fiscale en financiering. De overheid is ook het stimuleren van ondernemerschap op scholen door het financieren van verschillende programma's. Het is dan ook begrijpelijk dat het gemakkelijk is om je eigen bedrijf te starten in Nederland, want er zijn niet veel belemmeringen vanuit de regelgeving. Dit maakt van Nederland een goede plek om te wonen en te werken.

Onderwijs en beleid

Ondernemerschap en ondernemend gedrag hebben een belangrijke plaats in het onderwijs. Niet alleen omdat Nederland heeft behoefte aan meer ondernemers, maar ook omdat wordt verwacht dat elke werknemer om een ondernemende houding. Bovendien overwegen steeds meer studenten ondernemer te worden na het afstuderen.

De MBO (middelmatig beroepsonderwijs) van de Raad staat volledig achter de aanbeveling van de Raad Onderwijs om scholen voor beroepsonderwijs ruimte te geven voor de ontwikkeling van het ondernemerschap, zowel in de vrije ruimte (later) in de keuze delen (op school). Er moet ruimte om te bepalen samen met het regionale bedrijfsleven hoe ondernemerschap verder in de school ontwikkeld worden.

Om de economische groei te bereiken en om te bereiken dat de arbeidsmarkt weer op de rails komt, moeten scholen zich volledig richten op ondernemerschap in hun opleiding, volgens het departement Onderwijs. Ondernemerschap groeit als een maatschappelijk relevante vorm voor het verwerven van inkomen. Bedrijven willen werknemers aannemen met een ondernemende houding.

In de meeste van de scholen in Nederland, zijn er initiatieven om een ondernemende houding te bevorderen. Denk hierbij aan mini-ondernemingen, het simuleren van een bedrijf, ondernemers-universiteit, incubator locaties enz. Elke school heeft de vrijheid om het beleid op basis van de lokale situatie te ontwikkelen.

Het regionaal beleid is zeer vergelijkbaar met het nationale beleid in Nederland.

Bevordering van ondernemerschap op lokaal en nationaal niveau

Betrokken organisaties

De Kamer van Koophandel, de afdeling van de economie, de lokale overheid, scholen, branche-organisaties, particuliere organisaties en de provincie zijn alle organisaties die betrokken zijn bij de bevordering van ondernemerschap. Op nationaal niveau, vooral de eerste twee organisaties. Scholen kunnen het ondernemerschap te bevorderen op lokaal niveau, door het vertellen van de studenten over, en hen te laten ervaren (starten van een eigen mini-onderneming).

Alle promoties maken starten van een eigen bedrijf veel aantrekkelijker en populair. Het maakt het creëren van een bedrijf gemakkelijker. Een ander ding dat gemakkelijker maakt het starten van een bedrijf is coaching, met name voor lage opgeleide mensen. Als ze werkloos zijn voor een lange tijd, kan de juiste opleiding te maken hebben ze een inkomen weer, door het starten van een eigen bedrijf.

Bevorderen van ondernemerschap op lokaal en nationaal niveau

Ondernemerschap specifiek voor jongeren.

De belangrijkste initiatieven voor stimuleren ondernemerschap.

In Nederland is het belangrijkste initiatief dat ondernemerschap stimuleert is de Kamer van Koophandel, de Kamer van Koophandel (kortweg KvK). De KvK adviseert ondernemers en zij adviseren de overheid om ervoor te zorgen dat de omstandigheden voor ondernemers zijn zo goed als mogelijk zijn.^x

Een ander belangrijk instituut is het MKB servicedesk. Ondernemers kunnen al hun vragen over ondernemerschap MKB servicedesk vragen. De antwoorden worden gegeven via telefoon of e-mail. Ze kunnen concrete antwoorden op vragen als geven, hoe kan ik mijn business plan schrijven? Of hoe moet ik marketing gebruiken? MKB Servicedesk richt zich op kleine en middelgrote bedrijven.^{xi}

De 'MBO raad' is een instituut dat zich richt op de jonge mensen in het beroepsonderwijs scholen. Ze willen het ondernemerschap te stimuleren voor de jongeren door gastcolleges, laten de studenten starten hun eigen mini-onderneming en door wedstrijden.

Evenementen die ondernemerschap promoten

'Jong Ondernemen' is een stichting die scholen helpt om programma's over ondernemerschap uit te voeren. De jeugd leert om hun ondernemende kant kennen, met behulp van dit programma. Ze ontdekken dat bijna iedereen een ondernemende houding kan ontwikkelen. Jong Ondernemen biedt in samenwerking met het bedrijfsleven bedrijven en met het onderwijs die programma's om het ondernemerschap toekomstige studenten op te bouwen. Jong Ondernemen probeert het onderwijs te verbinden met de huidige maatschappij en het bedrijfsleven. De economie vraagt om ondernemende medewerkers.^{xii}

De MKB servicedesk organiseert met de MKBuzz een gebeurtenis, die zich richt op internationaal ondernemen. Dit evenement vindt plaats in de week van het ondernemerschap, die begint op 10 april. Met dit evenement MKB servicedesk wil ondernemerschap te stimuleren op scholen, met behulp van een bus.^{xiii}

Marktonderzoek naar behoeften uit de markt

Methode

De meest representatieve partners op het gebied van onderwijs en ondernemerschap werd gevraagd om deel te nemen aan de vragenlijst "Ideas Into Action" via telefoon en e-mail contact. 20 personen ontvangen de enquête, die als beste vertegenwoordiger van het land na een lange tijd om niet te reageren 7 werden via de telefoon.

Het resultaat van het marktonderzoek vind u op de volgende pagina's.

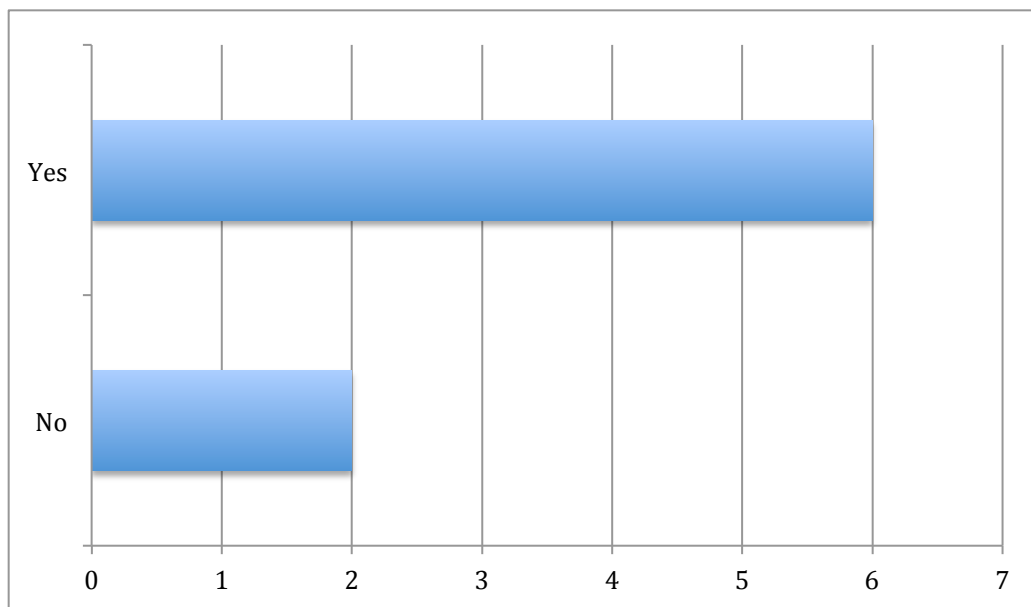
Lijst met respondenten:

1. Aukje Postma, coach bij O3 Leeuwarden
2. Tjisse Oosterhof, leraar bij Piter Jelles Leeuwarden
3. Lisa Jansma, lerares Friese Poort
4. Froukje Koeckhoven, Manager Kappersopleiding Friese Poort
5. Ben Vloon, Eigenaar Crowd and Co
6. Ritske Jan Merkus, eigenaar de plannenmakers
7. Saar de Vries, lerares bij Friesland College
8. Margje Visser, manager FC Ondernemerscollege (Entrepreneurschool)

Resultaten

1. Bent u actief geweest met projecten rondom ondernemerschap?

6 van de 8 hebben met ondernemersprojecten gewerkt

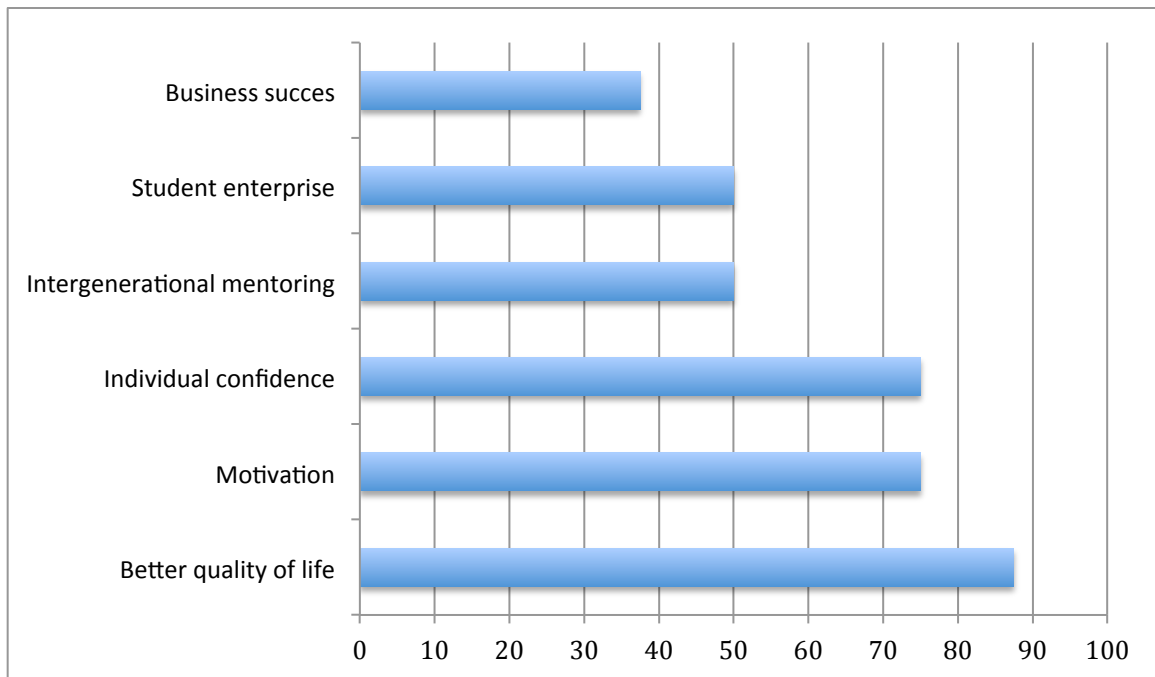

2. Zo ja, in welke?

- Project met studenten om in 1,5 uur een business case uit te schrijven met behulp van het Canvas Business model, de bedoeling is studenten te laten zien dat starten van een eigen bedrijf niet moeilijk is.
- Coach bij het project Iederswinkel, een project waarbij studenten MBO bedrijfsleider kunnen zijn om zo ervaring als ondernemer op te doen;
- Coach bij Matriamarkt, een project voor vrouwen die hun eigen bedrijf willen starten.
- Art of the Start, een project om intergenerationeel coachen te bevorderen;
- Inqubator project, met studenten van MBO en HBO;
- Citylab, praktische workshop om voor kleine ondernemers een social media strategie te ontwikkelen;
- Netwerk Nederland, een project waarbij ondernemers gastlessen geven aan schoolklassen.

3. Wat denkt u dat de resultaten, voordelen en effecten van projecten voor het stimuleren van Ondernemerschap zijn?

Resultaten, voordelen en effecten	Percentage
Zakelijk succes	37,5
Studenten onderneming	50
Intergenerationeel coachen	50
Zelfvertrouwen	75
Motivatie	75
Hogere kwaliteit van het leven	87,5

4. Wat zijn de grootste uitdagingen voor een project rondom ondernemerschap?

- Het bereiken van de jongeren;
- De taal van de jongeren spreken;
- Jongeren laten ondernemen;
- Jongeren die niet uit een ondernemersfamilie komen overtuigen;
- Jongeren zitten vast in het vaste baan concept;
- Leraren zijn in loondienst, rol modellen zijn er bijna niet op school.

5. Wat denkt u dat de voordelen ervan zijn om ondernemerschap en onderwijs met elkaar te confronteren?

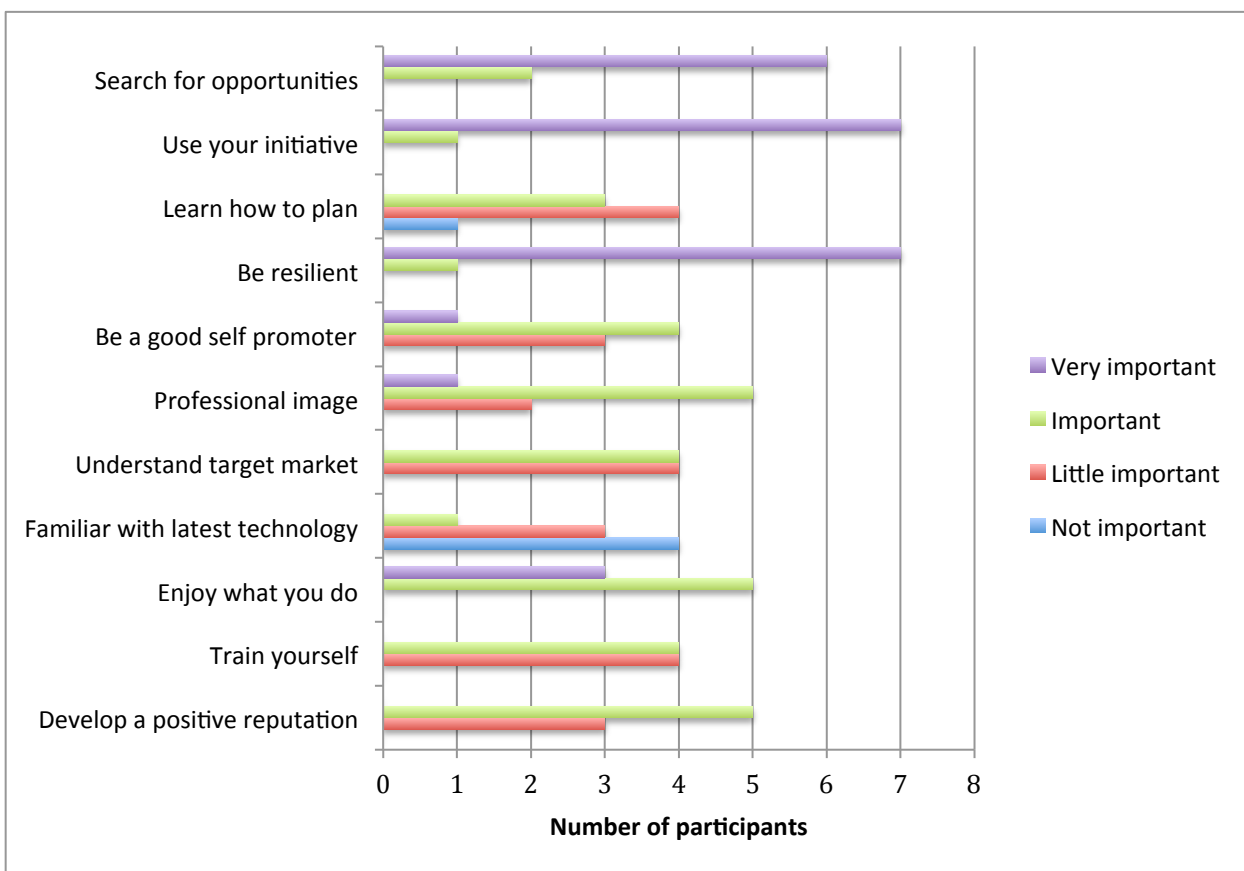
- Meer ondernemingen direct na het verlaten van de school;
- Onafhankelijke studenten;
- Nieuwe invalshoeken voor ondernemers;
- Meer mogelijkheden om inkomen te verwerven;
- Betere competenties om te overleven op de reguliere arbeidsmarkt.

6. Welke ondersteunende materialen zijn het meest effectief?

- www.artofthestart.eu
- www.kvk.nl
- www.inqubator.nl
- www.crowdandco.nl
- www.ikgastarten.nl

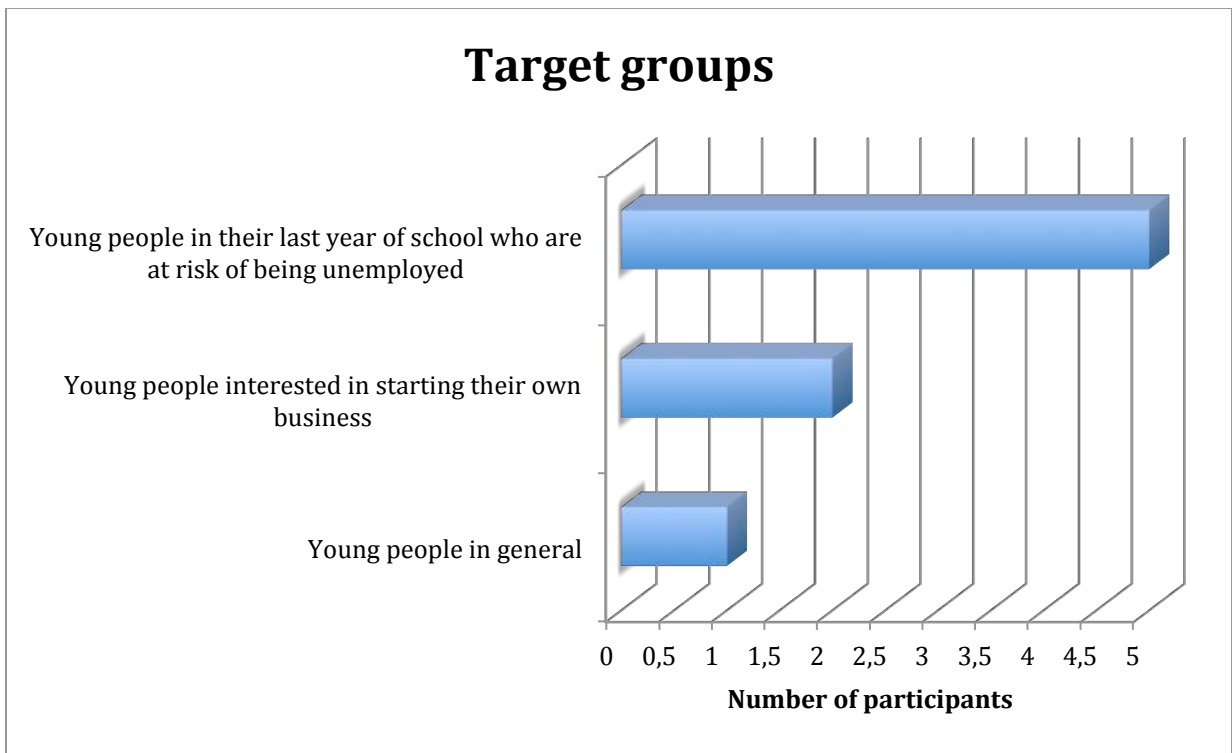
7. Welke competenties en karaktereigenschappen denkt u dat studenten nodig hebben om te slagen als ondernemer?

Competenties	Niet belangrijk	Beetje belangrijk	Belangrijk	Erg belangrijk
Op zoek naar mogelijkheden	0	0	2	6
Initiatief	0	0	1	7
Kunnen plannen	1	4	3	0
Veerbaar zijn	0	0	1	7
Zichzelf goed kunnen verkopen	0	3	4	1
Altijd een professionele en positieve uitstraling hebben	0	2	5	1
Doelgroep kunnen benoemen	0	4	4	0
Op de hoogte zijn van de laatste technologische ontwikkelingen	4	3	1	0
Plezier in het werk hebben	0	0	5	3
Jezelf trainen	0	4	4	0
Goede reputatie opbouwen	0	3	5	0

8. Met welke doelgroepen werkt u?

Doelgroep	Aantal respondenten
Jongeren in het algemeen	1
Jongeren die geïnteresseerd zijn in het opstarten van een eigen bedrijf	2
Organisaties die voorlichting geven	0
Jongeren in event management	0
Jongeren in de toeristische sector	0
Werkeloze jongeren	0
Jongeren in het laatste jaar van hun school bedreigd met werkloosheid	5
Jongeren die in het pilot project geïnteresseerd zijn	0

Appendix

ⁱ <http://www.z24.nl/ondernemen/dit-zijn-drie-rijkste-jonge-ondernemers-van-nederland-volgens-quote-junior-562613>

ⁱⁱ <http://www.sprout.nl/artikel/25-onder-de-25/dit-zijn-de-beste-jonge-ondernemers-van-2014>

ⁱⁱⁱ <http://www.werkdichterbijhuis.nl/artikelen/vaste-baan-vast-contract-crisis>

^{iv}

http://www.leeuwarden.nl/sites/leeuwarden.nl/files/media/pdf/definitieve_versie_brochure_a-5_formaat1.pdf

^v

http://www.leeuwarden.nl/sites/leeuwarden.nl/files/media/pdf/definitieve_versie_brochure_a-5_formaat1.pdf

^{vi} <http://www.leeuwarden.nl/categorie/trefwoordenlijst/bedrijventerrein>

^{vii} https://www.werk.nl/xpsitem/wdo_012998

^{viii} <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/arbeidsmarkt-vogelvlucht/structuur-arbeidsmarkt/2015-werkloosheid-naar-regio-pub.htm>

^{ix} http://www.uwv.nl/overuwv/Images/UWV_Arbeidsmarktprognose%202015-2016.pdf

^x <http://www.kvk.nl>

^{xi} <http://www.mkb servicedesk.nl/3605/wat-mkb-servicedesk.htm>

^{xii} <http://www.jongondernemen.nl>

^{xiii} <http://www.mkb servicedesk.nl/7449/mkbuzz-week-ondernemer-internationaal.htm>